

KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

ATASKAITA

DĖL LĖŠŲ, SKIRTŲ VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ MOKYMOI SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOJE, PANAUDOJIMO IR MOKYMO EFEKTYVUMO

2016 m. lapkričio 21 d. Nr. AP-13

Kaunas

IŽANGA

Vadovaujantis Kauno miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos (toliau –Tarnyba) 2016 metų veiklos planu¹, atliktas lėšų, skirtų valstybės tarnautojų mokymui Kauno miesto savivaldybės administracijoje (toliau – KMS), panaudojimo patikrinimas (kontrolės funkcijos), kurio tikslas – įvertinti valstybės tarnautojų mokymo organizavimo efektyvumą ir lėšų, skirtų valstybės tarnautojų mokymui Savivaldybės administracijoje, panaudojimo teisingumą.

Patikrinimo metu analizuoti 2014–2016 metų (informacija apie 2016 metus iki 2016 m. lapkričio 2 d.) duomenys paprasta atsitiktine tvarka, naudojant duomenų rinkimo metodus: dokumentų peržiūrą, pokalbius su KMS padalinių vadovais. Įrodymams gauti atlikome KMS Personalo valdymo skyriaus (buvęs Viešosios vadybos ir personalo skyrius), organizuojančio valstybės tarnautojų mokymą, apklausą apie mokymo poreikio formavimą ir mokymų organizavimą ir KMS Centrinio apskaitos skyriaus (buvęs Apskaitos skyrius) informaciją apie mokymo paslaugų apmokėjimą. Įrodymus gavome taikydami skaičiavimo, patvirtinimo, patikrinimo (rašytinių ir elektroninių dokumentų nagrinėjimo), apklausos (pokalbiai su darbuotojais) ir analitinės procedūras.

Atliekant kontrolės funkcijas buvo laikomasi prielaidos, kad pateikti duomenys yra teisingi, dokumentai yra išsamūs ir galutiniai, o dokumentų kopijos atitinka originalus.

Patikrinimo laikotarpiu už valstybės tarnautojų mokymo organizavimą Kauno miesto savivaldybėje buvo atsakinga KMS Personalo valdymo skyriaus vyriausioji specialistė Vaineta Munderzbakienė, (nuo 2016 metų balandžio mėn. – Jurgita Kvedaravičienė), skyriaus vedėja – Dovilė Šimukonytė-Kaušienė.

¹ Kauno miesto savivaldybės kontrolieriaus 2015 m. gruodžio 30 d. įsakymas Nr. V- 10 „Dėl Kauno miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2016 metų veiklos plano patvirtinimo“

Kontrolės funkcijas atliko Savivaldybės kontrolierė Žana Gasparavičienė, peržiūrą atliko Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos vyriausioji specialistė Eglė Tamašauskaitė.

Valstybės tarnautojų mokymą reglamentuoja:

1. Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas (X skyriaus nuostatos), įtvirtinantis pagrindines nuostatas dėl valstybės tarnautojų mokymo;

2. Valstybės tarnautojų mokymo 2014–2017 metų strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. gegužės 28 d. nutarimu Nr. 481, nustatanti valstybės tarnautojų mokymo prioritetus;

3. Valstybės tarnautojų mokymo organizavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. gruodžio 28 d. nutarimu Nr. 1575, nustatantis valstybės tarnautojų mokymo programų (toliau – mokymo programos) rengimo, įvertinimo, tvirtinimo, pripažinimo negaliojančiomis, valstybės tarnautojų mokymo organizavimo procedūras ir mokymo kokybės vertinimo sistemą;

4. Valstybės tarnautojų siuntimo tobulinti kvalifikaciją kitose valstybės ar savivaldybių institucijose ar įstaigose, tarptautinėse institucijose ar užsienio valstybių institucijose bei jų mokymosi išlaidų apmokėjimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. rugpjūčio 4 d. nutarimu Nr. 780, nustatančios valstybės tarnautojų siuntimo tobulinti kvalifikaciją kitose valstybės ar savivaldybių institucijose ar įstaigose (toliau vadinama – įstaigos), tarptautinėse organizacijose ar institucijose, Europos Sąjungos institucijose ar įstaigose, Europos Komisijos ar Tarybos įsteigtose institucijose, Europos Komisijos ir Europos Sąjungos valstybių narių bendrai įsteigtose organizacijose (konsorciumuose), civilinėse tarptautinėse operacijose ar misijose, užsienio valstybių institucijose (toliau vadinama – užsienio institucija), taip pat mokymosi (įvadinio mokymo ir kvalifikacijos tobulinimo) išlaidų apmokėjimo tvarką;

5. Asmenų, teikiančių mokymo paslaugas valstybės tarnautojams, tvirtinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2009 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 1V-735, nustatantis reikalavimus fiziniams ir juridiniams asmenims, siekiantiems teikti mokymo paslaugas valstybės tarnautojams; fizinių asmenų įrašymo į vidaus reikalų ministro tvirtinamą Fizinių asmenų, teikiančių mokymo paslaugas valstybės tarnautojams, sąrašą ir jų išbraukimo iš šio sąrašo procedūras; juridinių asmenų įrašymo į Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro tvirtinamą Valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigų sąrašą ir jų išbraukimo iš šio sąrašo procedūras;

6. Valstybės tarnautojų mokymo programų turinio reikalavimai, patvirtinti Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2002 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. 339, nustatantys valstybės tarnautojų mokymo programų turinį.

Valstybės tarnautojus mokyti gali LR Vidaus reikalų ministro nustatyta tvarka patvirtintos valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigos arba LR Vidaus reikalų ministro nustatyta tvarka patvirtinti fiziniai asmenys.

Valstybės tarnautojai Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka taip pat kvalifikaciją gali tobulinti kitose valstybės ar savivaldybių institucijose ar įstaigose, tarptautinėse institucijose ar užsienio valstybių institucijose.

Valstybės tarnautojų mokymo programas, kurių trukmė viršija 8 akademines valandas, vertina ir tvirtina Valstybės tarnybos departamentas, o mokymo programas, kurių trukmė 8 ir mažiau akademinį valandų – asmenys, teikiantys mokymo paslaugas valstybės tarnautojams.

Valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose struktūrinis padalinys arba valstybės tarnautojai, atliekantys personalo administravimo funkcijas, kasmet rengia valstybės tarnautojų mokymo planą. Personalo administravimo tarnyba, rengdama mokymo planą, atlieka šiuos veiksmus: analizuoja įstaigos valstybės tarnautojų mokymo poreikius; apibendrina valstybės tarnautojų tiesioginių vadovų ir valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo komisijų pasiūlymus (rekomendacijas) dėl valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo, atsižvelgdama į valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo rezultatus; nustato prioritetinius valstybės tarnautojų mokymo tikslus ir prioritetines valstybės tarnautojų mokymo grupes, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Vyriausybės tvirtinamą Valstybės tarnautojų mokymo strategiją, įstaigos strateginius tikslus ir finansines galimybes.

Suderintas su įstaigos vadovu mokymo planas kasmet iki kovo 10 d. pateikiamas Valstybės tarnybos departamentui per Valstybės tarnybos valdymo informacinę sistemą (toliau –VATIS).

Valstybės tarnautojų mokymo 2014–2017 metų strategijoje nustatyti prioritetiniai valstybės tarnautojų mokymo tikslai ir prioritetinės valstybės tarnautojų mokymo grupės.

Prioritetiniai valstybės tarnautojų mokymo tikslai:

1. stiprinti valstybės tarnautojų strategines kompetencijas:

1.1. valstybės tarnautojų vadovavimo, lyderystės ir pokyčių valdymo gebėjimus;

1.2. valstybės tarnautojų komunikacinius įgūdžius;

1.3. valstybės tarnautojų analitinius gebėjimus;

1.4. valstybės tarnautojų, teikiančių paslaugas gyventojams, orientavimosi į klientą gebėjimus ir įgūdžius;

1.5. valstybės tarnautojų žinias profesinės etikos ir korupcijos prevencijos srityje;

2. didinti valstybės tarnautojų mokymo efektyvumą.

Prioritetinės valstybės tarnautojų mokymo grupės:

1. aukščiausieji (18–20 kategorijų) valstybės tarnautojai;

2. vidurinėsios grandies vadovai;
3. valstybės tarnautojai, teikiantys paslaugas gyventojams;
4. valstybės tarnautojai, kurie užima padidintos rizikos, jautrias korupcijai pozicijas;
5. valstybės tarnautojai, kurie vykdo korupcijos prevencijos ir kontrolės funkcijas.

Valstybės tarnautojų mokymą finansuoja valstybė ir savivaldybės. Valstybės tarnautojams mokytis gali būti naudojamos ir kitos lėšos. Valstybės tarnautojų mokymui skirtos lėšos turi sudaryti ne mažiau kaip 1 procentą ir ne daugiau kaip 5 procentus valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui nustatytų asignavimų. Valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšos, skirtos valstybės tarnautojams mokytis, pirmiausia naudojamos prioritetinėms valstybės tarnautojų mokymo grupėms.

PATIKRINIMO REZULTATAI

1. Dėl mokymų planavimo

Nustatyta, kad audituojamuoju laikotarpiu KMS darbuotojams mokymai buvo organizuojami pagal KMS darbo tvarkos taisyklių X skirsnyje patvirtintas nuostatas²:

1. Darbuotojų mokymą pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintas mokymo programas, Savivaldybės tarybos nustatytus mokymo prioritetus bei Savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtintus mokymo planus organizuoja KMS Viešosios vadybos ir personalo skyrius ir kartu su KMS Apskaitos skyriumi planuoja su mokymu susijusias išlaidas.

2. KMS Apskaitos skyrius, atsižvelgdamas į darbuotojų mokymui būtinas išlaidas, paskirsto lėšas ir atsako už tikslingą jų panaudojimą.

3. Darbuotojas, pasiūstas kelti kvalifikaciją, grįžęs privalo KMS Viešosios vadybos ir personalo skyriui pateikti atitinkamą pažymėjimą.

4. Darbuotojas siunčiamas mokytis ir kelti kvalifikaciją KMS direktoriaus įsakymu. Vienai darbo dienai Lietuvos Respublikos teritorijoje išvykimas kelti kvalifikaciją įforminamas įstaigos vadovo arba jo įgalioto asmens rezoliucija, patvirtinančia, kad tarnybinis pranešimas ar darbuotojo prašymas išvykti iš nuolatinės darbo vietos suderintas.

5. Darbuotojas, išsiųstas mokytis ar kelti kvalifikaciją, privalo lankyti visus užsiėmimus visą nustatytą laiką. Neatvykimas į mokymo kursus ar pasišalinimas jiems nesibaigus traktuojamas kaip darbo drausmės pažeidimas ir už tai gali būti taikomos tarnybinės ar drausminės nuobaudos.

Mokymo ir kvalifikacijos tobulinimo poreikių nustatymas – pradinis žingsnis mokymo planavimo procese, lemiantis sėkmingą (efektyvų) mokymo programos įgyvendinimą.

² Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2010 m. birželio 9 d. įsakymas Nr. A-2077 „Dėl Kauno miesto savivaldybės administracijos darbo tvarkos taisyklių tvirtinimo“

Valstybės tarnautojų mokymo poreikio nustatymo procedūra nėra detaliai reglamentuojama, vadovaujamosi nuostata, kad esamas teisinis reglamentavimas sudaro sąlygas nustatyti mokymo poreikį. KMS vadovaujasi Valstybės tarnautojų mokymo organizavimo taisyklėmis³, kuriose teigiama, kad personalo tarnyba kasmet rengia mokymo plano projektą, pirmiausia apibendrinama valstybės tarnautojų tiesioginių vadovų pasiūlymus bei vertinimo komisijų siūlymus dėl darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo. Tikrinimo procedūrų metu analizuojant 2014–2016 metų valstybės tarnautojų mokymo ir kvalifikacijos tobulinimo poreikių nustatymo efektyvumą savivaldybėje, nustatyta, kad vienintelis periodinis valstybės tarnautojų formalizuotas įvertinimas, kuriame įvardijamas vadovų požiūris į pavaldinio galimą karjerą ir kvalifikacijos tobulinimą, yra kasmet iki sausio 20 d. surašoma tarnybinės veiklos vertinimo išvada. Įvykus tiesioginio vadovo ir darbuotojo pokalbiui tarnautojo tarnybinės veiklos įvertinimas ir tiesioginio vadovo siūlymai dėl kvalifikacijos tobulinimo įrašomi vertinimo išvadoje. Supažindinus valstybės tarnautoją, ši išvada pateikiama personalo tarnybai.

Valstybės tarnautojų mokymo rūšys ir mokymo dalyvių skaičius pagal patvirtintus planus⁴

2014 metai		2015 metai		2016 metai	
Mokymo rūšis	Skaičius	Mokymo rūšis	Skaičius	Mokymo rūšis	Skaičius
Įvadinis mokymas	60	Įvadinis mokymas	60	Įvadinis mokymas	40
Valstybės tarnautojų vadovavimo, lyderystės ir pokyčių valdymo gebėjimų tobulinimas	20	Valstybės tarnautojų vadovavimo, lyderystės ir pokyčių valdymo gebėjimų tobulinimas	20	Valstybės tarnautojų vadovavimo, lyderystės ir pokyčių valdymo gebėjimų tobulinimas	40
Valstybės tarnautojų, teikiančių paslaugas gyventojams, orientavimosi į klientą gebėjimų ir įgūdžių tobulinimas	80	Valstybės tarnautojų, teikiančių paslaugas gyventojams, orientavimosi į klientą gebėjimų ir įgūdžių tobulinimas	50	Valstybės tarnautojų, teikiančių paslaugas gyventojams, orientavimosi į klientą gebėjimų ir įgūdžių tobulinimas	80
Valstybės tarnautojų analitinių gebėjimų stiprinimas	30	Valstybės tarnautojų analitinių gebėjimų stiprinimas	20	Valstybės tarnautojų analitinių gebėjimų stiprinimas	20
Valstybės tarnautojų komunikacinių įgūdžių gilinimas	50	Valstybės tarnautojų komunikacinių įgūdžių gilinimas	40	Valstybės tarnautojų komunikacinių įgūdžių gilinimas	40
Valstybės tarnautojų žinių plėtojimas profesinės etikos ir korupcijos prevencijos srityje	80	Valstybės tarnautojų žinių plėtojimas profesinės etikos ir korupcijos prevencijos srityje	30	Valstybės tarnautojų žinių plėtojimas profesinės etikos ir korupcijos prevencijos srityje	30
Valstybės tarnautojų specialiųjų ir profesinių gebėjimų, reikalingų	120	Valstybės tarnautojų specialiųjų ir profesinių gebėjimų, reikalingų	280	Valstybės tarnautojų specialiųjų ir profesinių gebėjimų, reikalingų	260

³ LR vidaus reikalų ministro 2005 m. gegužės 26 d. įsakymas Nr. 1V-166 „Dėl Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2002 m. liepos 11 d. įsakymo Nr. 340 „Dėl valstybės tarnautojų mokymo organizavimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ (su vėlesniais pakeitimais)

⁴ Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2014 m. kovo 13 d. įsakymas Nr. A-717; Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2015 m. vasario 27 d. įsakymas Nr. A-586; Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. kovo 9 d. įsakymas Nr. A-666.

2014 metai		2015 metai		2016 metai	
Mokymo rūšis	Skaičius	Mokymo rūšis	Skaičius	Mokymo rūšis	Skaičius
konkrečioms, pareigybės aprašyme nustatytoms, funkcijoms vykdyti, tobulinimas.		konkrečioms, pareigybės aprašyme nustatytoms, funkcijoms vykdyti, tobulinimas		konkrečioms, pareigybės aprašyme nustatytoms, funkcijoms vykdyti, tobulinimas	
				Valstybės tarnautojų gebėjimų ir įgūdžių elektroninės informacijos saugos (kibernetinio saugumo) srityje tobulinimas	10
Iš viso	440		500		500

Mokymams planuotos biudžeto lėšos, Eur

2014 metai	2015 metai	2016 metai
30420	44000	50000

Apibendrintai galima teigti, kad įgyvendindama valstybės tarnautojų mokymo strategiją savivaldybėje audituojamuoju laikotarpiu KMS Personalo valdymo skyrius analizavo valstybės tarnautojų mokymo poreikius pagal tarnybinės veiklos vertinimo metu tiesioginių vadovų nustatytą individualų tarnautojų mokymo poreikį, rengė mokymo planą, apibendrino individualų mokymo poreikį ir nustatė KMS tarnautojų mokymo prioritetus, mokymo planus derino su padalinio vadovu ir pateikė Valstybės tarnybos departamentui.

Pažymėtina, kad mokymų planavimo procedūros KMS atitiko 2014–2017 metų prioritetinius valstybės tarnautojų mokymo tikslus bei prioritetines mokymo grupes. Planuoti mokymai atitiko teisės aktų reikalavimus mokymų turinio prasme.

Patikrinimo metu KMS darbuotojų veiklos vertinimo dokumentai buvo nagrinėjami paprasta atsitiktine tvarka. Atlikta 2014–2016 metų darbuotojų tarnybinės veiklos vertinimo išvadų peržiūra, taip pat minėtojo laikotarpio darbuotojų kvalifikacijos vertinimo anketų peržiūra.

Laikotarpis	Vertinti darbuotojai	Iš jų teikti vertinti komisijoje
Už 2013 metus	554	288
Už 2014 metus	569	313
Už 2015 metus	510	262
Už 2016 metus (neeilinis vertinimas)	7	7

Susipažinusi su minėto laikotarpio dokumentais, Tarnyba teikia keletą pastebėjimų dėl kvalifikacijos tobulinimo planavimo, kuris turėtų būti vykdomas koordinuotai su patvirtintų Savivaldybės planavimo dokumentų dokumentais (strateginio veiklos planu, skyrių veiklos planais ir pan.).

Valstybės tarnautojo kvalifikacijos kėlimo ar kompetencijų tobulinimo personalizuotas planas (tobulintinos sritys, kryptys) turi būti numatytas valstybės tarnautojo kasmetinio vertinimo anketoje. Ji turi būti užpildyta ir pateikta savivaldybės administracijos personalo valdymo tarnybai ne vėliau nei iki kitų metų sausio 20 dienos⁵. Personalizuotas mokymo planas yra tiesiogiai susijęs su ateinantiems metams pavedamų atlikti užduočių vykdymu, t.y. su būtinų įgyti žinių ar kompetencijos konkrečioms, aiškiai pamatuojamoms užduotims atlikti. Užduočių formavimas tiesiogiai priklauso nuo skyriaus ateinančių metų tikslų, o šie – nuo strateginio Savivaldybės veiklos plano ir kitų metų biudžeto.

Kauno miesto savivaldybės strateginio planavimo dokumentų rengimo ir įgyvendinimo stebėsenos tvarkos aprašo⁶ 26 punktą numato, kad Metiniai veiklos planai rengiami KMS direktoriaus nurodytais terminais, vadovaujantis patvirtintu strateginiu veiklos planu ir Savivaldybės biudžetu. Savivaldybės administracijos direktorius įpareigojo KMS struktūrinių padalinių vadovus einamųjų metų veiklos planą parengti per dvi savaites nuo Savivaldybės administracijos trimečio strateginio veiklos plano patvirtinimo Savivaldybės taryboje⁷ (1.1.1.1. p.).

LR Konstitucijos 130 straipsnyje reglamentuota, kad „Valstybės biudžeto projektą sudaro Vyriausybė ir pateikia Seimui ne vėliau kaip prieš 75 dienas iki biudžetinių metų pabaigos“. LR Vietos savivaldos įstatymo 51 straipsnio 1 dalis reglamentuoja, kad „Savivaldybės biudžeto sudarymo pagrindas yra patvirtinti savivaldybės strateginio planavimo dokumentai, taip pat savivaldybių funkcijoms įgyvendinti reikalingų lėšų skaičiavimai“. LR Biudžeto sandaros įstatymo 26 straipsnio 5 dalis numato, kad „Savivaldybių tarybos biudžetus patvirtina per du mėnesius nuo valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo. Jeigu savivaldybių biudžetų projektai laiku nepatvirtinami, biudžetai vykdomi šio Įstatymo 29 straipsnyje nustatyta tvarka“.

Aukščiau nurodyti dokumentai yra betarpiškai susiję su kiekvieno valstybės tarnautojo veiklos uždavinių ir kvalifikacijos kėlimo kryptių nustatymu. Tačiau jų parengimo terminai prasilenkia. Pavyzdžiui Kauno miesto savivaldybės biudžetas, kuris yra pagrindas parengti padalinių metinius veiklos planus, 2015 metams buvo patvirtintas 2015 m. vasario 12 d. (Savivaldybės tarybos 2015-02-12 sprendimas Nr. T-33, o 2016 metams – 2016 m. vasario 23 d. (Savivaldybės tarybos 2016-02-23 sprendimas Nr. T-55). O metiniai veiklos planai yra tvirtinami tik po Strateginio veiklos plano ir biudžeto patvirtinimo.

⁵ Valstybės tarnautojų kvalifikacinių klasių suteikimo ir valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 17 d. nutarimu Nr. 909

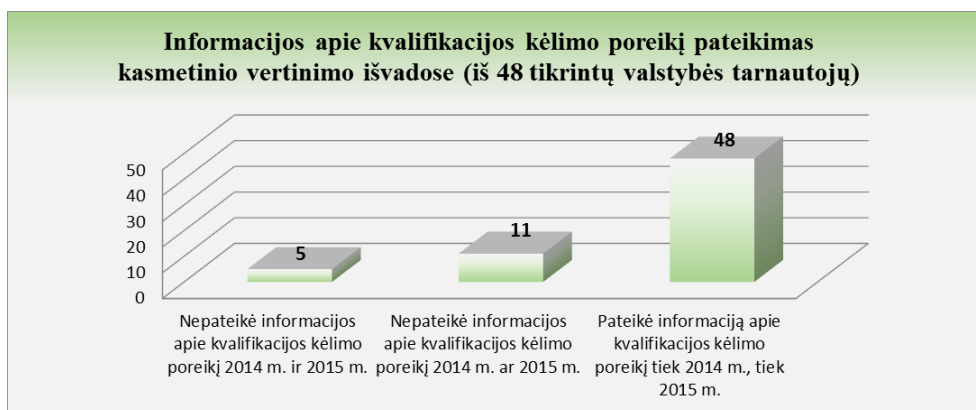
⁶ Kauno miesto savivaldybės strateginio planavimo dokumentų rengimo ir įgyvendinimo stebėsenos tvarkos aprašas, patvirtintas Kauno miesto savivaldybės tarybos 2016 m. rugsėjo 6 d. sprendimu Nr. T-438

⁷ Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. kovo 17 d. įsakymas Nr. A-759 „Dėl Kauno savivaldybės administracijos padalinių veiklos planavimo ir atsiskaitymo“

Susidarius situacijai, kai kvalifikacijos kėlimo personalizuotas planas yra tvirtinamas anksčiau, o pagrindiniai jo poreikio (dėl pavedamų vykdyti uždavinių) ir finansavimo planai yra parengiami vėlesniame etape, Tarnyba konstatuoja, kad negalima užtikrinti, jog poreikis bus tinkamai nustatytas (ar tikrai tokia darbuotojo kvalifikacija bus reikalinga, jei uždaviniai ateinantiems metams taps realiai neįgyvendinami dėl nepakankamo finansavimo ar Strateginiame veiklos ir metiniame veiklos plane numatytų kryptų, tikslų pasikeitimo), nei įgyvendinimo (nes neaišku, kiek biudžete bus numatyta lėšų KMS darbuotojų kvalifikacijos kėlimui), todėl *rekomenduoja pagal poreikį tikslinti mokymų asignavimų dalį biudžete.*

Taip pat, įvertinusi veiklos vertinimo išvadų bei anketų apimtį ir jas sisteminančio vieno skyriaus darbuotojo darbo krūvį bei atsižvelgdama, kad mokymo poreikio nustatymo proceso planavimas susideda iš organizacijos analizės, užduočių analizės ir darbuotojų analizės, *Tarnyba rekomenduoja peržiūrėti KMS Personalo valdymo skyriaus žmoniškųjų išteklių resursus ir mokymo poreikio analizei skirti papildomų išteklių.*

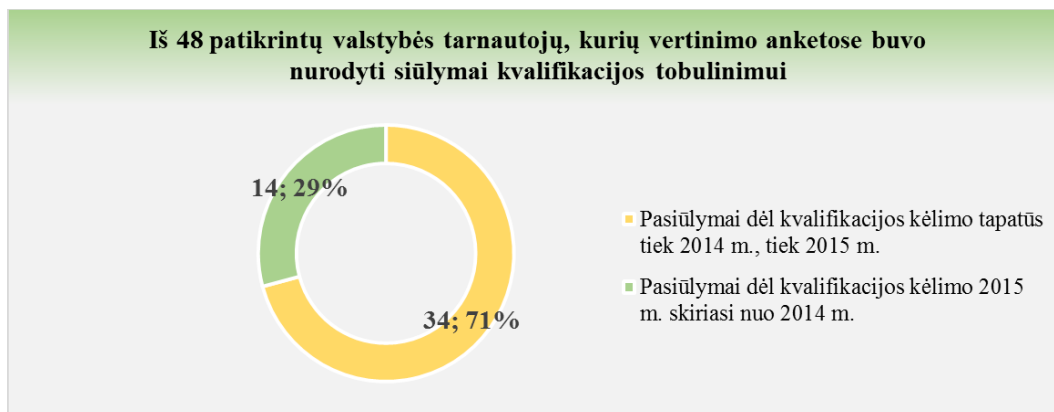
Antra vertus, darbuotojų veiklos vertinimo dokumentų analizė parodė, jog KMS padalinių vadovai skiria nepakankamai dėmesio darbui su minėtais dokumentais.

Šaltinis – diagrama sudaryta Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos pagal KMS Personalo valdymo skyriaus pateiktus duomenis

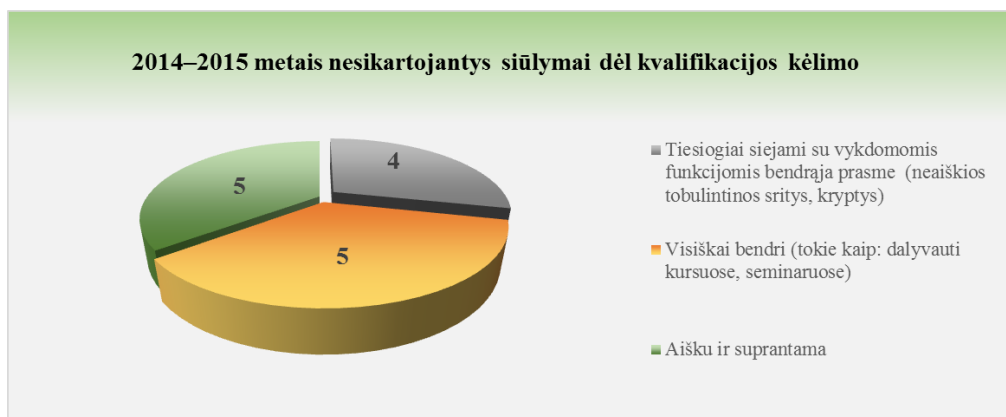
Patikrinimo metu nustatyta, kad dalis padalinių (pvz. Miesto planavimo ir urbanistikos skyrius) įvardija vienodas tobulintinas sritis visiems to padalinio darbuotojams; 25 proc. patikrintų vertinimo išvadų iš viso nėra nurodyti siūlymai dėl kvalifikacijos tobulinimo; 75 proc. atrankos būdu patikrintų vertinimo išvadų siūlymai yra nurodyti, tačiau iš jų:

- 71 proc. teikiamų siūlymų kartojasi (2014 m. ir 2015 m.);

Šaltinis – diagrama sudaryta Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos pagal KMS Personalo valdymo skyriaus pateiktus duomenis

- tik apie 36 proc. suformuluoja aiškius ir konkrečius pasiūlymus dėl kvalifikacijos kėlimo;
- kiti 64 proc. nurodo abstrakčius, su funkcijoms sietinus siūlymus (tokius kaip: kelti kvalifikaciją pagal vykdomas funkcijas, skyriaus funkcijų apimtyje ar pan.);
- kiti – teikia tik apibendrintą išvadą dalyvauti mokymuose ir seminaruose.

Šaltinis – diagrama sudaryta Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos pagal KMS Personalo valdymo skyriaus pateiktus duomenis

Darytina išvada, kad ne visi vadovai įsitraukia į valstybės tarnautojų kvalifikacijos kėlimo procesą, jų formuojami siūlymai nėra konkretūs, orientuoti į kompetencijų tobulinimą, aukštesnių rezultatų siekimą ir pan.

Analizuodama valstybės tarnautojų mokymo poreikių nustatymo modelį savivaldybėje, Tarnyba pažymi, kad vien tarnybinės veiklos vertinimo procedūros metu nustatomas poreikis nėra tikslus, *todėl rekomenduoja naudoti tarnautojo kompetencijos vertinimą*. Parengto Lietuvos valstybės tarnautojų kompetencijų modelio paskirtis – užtikrinti vientisą valstybės tarnybos žmogiškųjų išteklių valdymo sistemą, integruojančią pagrindinius žmogiškųjų išteklių valdymo procesus, kuri padėtų tinkamai pasirinkti, kryptingai ugdyti valstybės tarnautojus ir numatyti jų karjeros planus⁸.

⁸ Kompetencijų modelis, parengtas Valstybės tarnybos departamentui įgyvendinant Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“ priemonės VP1-4.1-VRM-01-V „Valstybės tarnybos sistemos stiprinimas“ projektą „Valstybės tarnyboje būtinų kompetencijų analizė ir valstybės tarnautojų pareigybių aprašymų katalogas“.

Tarnybos nuomone, Savivaldybės padalinių tiesioginių vadovų Personalo valdymo skyriui pateiktų darbuotojo vertinimo anketų nepakanka, planuojant valstybės tarnautojų mokymą. Pažymėtina, kad KMS vadovybė 2014 metais darbuotojų mokymui skyrė 30420 Eur, 2015 metais – 44000 Eur, 2016 metais – 50000 Eur (kartu su asignavimais, skirtais privalomajam įvadiniam mokymui), kas atitinkamai sudarė tik apie 0,5–06 proc. valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui nustatytų asignavimų. Mokymui skirtos lėšos turi sudaryti ne mažiau kaip 1 proc. ir ne daugiau kaip 5 proc. valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui nustatytų asignavimų, *tokiu būdu buvo nesilaikyta LR Valstybės tarnybos įstatymo reikalavimo dėl valstybės tarnautojų mokymams skirtų asignavimų.*

Mokymo poreikių nustatymo tikslingumo kriterijus reiškia, kad mokytis reikia tikslingai, t.y. tik tų dalykų, kurie atitinka savivaldybės, kaip institucijos, tikslus, bei paties valstybės tarnautojo, tikslus (pareigos, karjera). Valstybės tarnybos departamentas parengė rekomendacinio pobūdžio valstybės tarnautojų mokymo poreikio nustatymo klausimyną⁹. Šis apklausos instrumentarijus skirtas nustatyti individualų valstybės tarnautojo mokymo poreikį valstybės ir/ar savivaldybių institucijose ir įstaigose bei kokių žinių ir gebėjimų reikia įstaigos valstybės tarnautojams, kad sėkmingai vykdytų pareigybių aprašymuose nustatytas funkcijas. Gauti duomenys turėtų būti siejami su įstaigos poreikiais. *Tarnyba rekomenduoja KMS Personalo valdymo skyriui mokymo poreikio nustatymo tikslais atlikti KMS būtinų kompetencijų analizę ir parengti kompetencijų sąrašus.*

2. Dėl mokymų paslaugų tiekėjų

Pagal LR Vidaus reikalų ministro patvirtintas nuostatas, valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimu gali užsiimti visos įstaigos, turinčios kvalifikuotą personalą, galintį užtikrinti tinkamą mokymo įstaigos veiklą, tinkamą materialinę mokymo bazę ir kitas mokymo priemones, atitinkančias numatomų įgyvendinti mokymo programų reikalavimus¹⁰.

2014 metais mokymo paslaugas teikė 50, 2015 metais – 39, 2016 metais – 43 (iki lapkričio mėn. 2 d.) teikėjų. Nustatyta, kad visi teikiantys mokymo paslaugas teikėjai savo mokymo programas įregistravo VATIS duomenų bazėje. KMS Personalo valdymo skyrius, pasirinkdamas darbuotojų mokymo paslaugų teikėjus, esančius Valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigų sąrašė¹¹, vadovavosi LR Viešųjų pirkimų įstatymo 4 straipsnio 1 dalimi, vykdydamas viešojo pirkimo procedūras. Tarnyba pažymi, kad buvo vadovaujamas nuostata, kai iš mokymo paslaugų tiekėjų, atsižvelgus į mokymo paslaugų kokybę ir kainą, išsirenkamas tinkamiausias

⁹ Valstybės tarnybos departamento rekomendacijos dėl valstybės tarnautojų mokymo poreikių nustatymo, 2012-03-14 27L-43,

¹⁰ Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2008 m. balandžio 3 d. įsakymas Nr. 1V-120 „Dėl valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigų tvirtinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

¹¹ Valstybės tarnybos departamento direktoriaus 2013-01-02 įsakymas Nr. 27V-2 „Dėl Valstybės tarnautojų kvalifikacijos tobulinimo įstaigų sąrašo tvirtinimo“.

variantas. Taip pat pažymėtina, kad KMS Personalo valdymo skyrius atsižvelgė į rekomendacijas, teiktas KMS Centralizuoto vidaus audito ataskaitoje¹², kurioje buvo rekomenduota, kad ir visi specialieji darbuotojų mokymai būtų vykdomi atliekant viešųjų pirkimų procedūras, jas inicijuojant pačių padalinių vadovams. Savivaldybėje patvirtinta mokymo paslaugų pirkimo procedūrų schema, atskirtas įvadinis valstybės tarnautojų mokymas ir kvalifikacijos tobulinimas, patvirtintos įvadinio mokymo bei kvalifikacijos kėlimo paslaugų pirkimo tvarkos bei dokumentai, subteikėjų sąrašai.

IŠLAIDOS KVALIFIKACIJOS KĖLIMUI, KURSAMS IR SEMINARAMS 2014-2015 METAIS

Eil. Nr.	Tiekėjo pavadinimas	Sumokėta 2014 m. Suma, Lt	Sumokėta 2015 m. Suma, Eur	Bendra suma, Eur
1	UAB Menitoringas	3710,00	57,92	1132,41
2	UAB Žinių era	3221,60	861,52	1794,56
3	UAB Juridicum	833,90	0,00	241,51
4	UAB Žmogaus studijų centras	567,00	0,00	164,21
5	UAB Confinn	2906,00	0,00	841,64
6	VšĮ Informacijos technologijų MC Kompiuterijos akademija	600,00	0,00	173,77
7	VšĮ Ekodiena	3215,00	595,00	1526,13
8	Valstybės ir savivaldybių vidaus audito asociacija	2850,00	660,00	1485,42
9	VšĮ Valst.ir Sav.tarnautojų MC "Dainava"	22170,00	3774,00	10194,88
10	UAB "Mokesčių srautas"	8626,34	6156,48	8654,84
11	Finansų ministerijos MC	4752,00	1218,00	2594,27
12	UAB Lingua Lituanica	3634,00	608,23	1660,71
13	UAB Transmedos valda	345,28	0,00	100,00
14	Administracijos darbuotojų asociacija	984,70	100,00	385,19
15	UAB Ekonomikos MC	11460,00	2408,00	5727,05
16	Kauno pedagogų kvalifikacijos centras	21895,00	5039,40	11380,63
17	VšĮ Profesijos tobulinimo centras	3150,00	355,50	1267,80
18	UAB Consultores	605,00	0,00	175,22
19	UAB Klaipėdos apskaitos mokykla	770,00	0,00	223,01
20	VšĮ LSA mokymo ir konsultavimo centras	2880,00	7068,00	7902,11
21	UAB Žinių centras	378,10	523,00	632,51
22	VšĮ Bene esse	3780,00	0,00	1094,76
23	VšĮ "Priešgaisrinių paslaugų garantas"	900,00	300,00	560,66
24	UAB SDG	280,00	0,00	81,09
25	Lietuvos kraštovaizdžio architektų sąjunga	70,00	0,00	20,27
26	Lietuvos architektų rūmai	8548,86	330,00	2805,92
27	MB Katsu	1353,99	1612,78	2004,92
28	Asociacija Lietuvos keliai	2126,55	0,00	615,89
29	LSIS Kauno apskrities bendrija	635,00	900,00	1083,91
30	UAB AVGO Group	2252,45	104,26	756,61

¹² KMS Centralizuoto vidaus audito 2014-09-23 ataskaita Nr. 21-6-23

Eil. Nr.	Tiekėjo pavadinimas	Sumokėta 2014 m. Suma, Lt	Sumokėta 2015 m. Suma, Eur	Bendra suma, Eur
31	UAB Marmelad	847,00	389,79	635,10
32	VšĮ Viešųjų pirkimų agentūra	1539,00	100,00	545,73
33	Lietuvos vadybos kokybės ir inovacijų asociacija	76,00	49,30	71,31
34	UAB Ernst ir Young Baltic	2600,00	1158,48	1911,49
35	VšĮ Skuodo informacijos centras	2440,00	375,00	1081,67
36	UAB "Ekspozona"	2869,32	0,00	831,01
37	UAB Projekona	270,00	0,00	78,20
38	UAB Auk	4796,00	0,00	1389,02
39	UAB Pačiolio prekyba	495,00	0,00	143,36
40	UAB Dorevi	2114,41	290,40	902,78
41	Beatričės Laužikienės įmonė	205,00	0,00	59,37
42	VšĮ Respublikinis energetikų MC	1286,00	0,00	372,45
43	Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmai	363,00	0,00	105,13
44	Lietuvos projektų vadybos asociacija	650,00	0,00	188,25
45	Vilniaus prekybos, pramonės ir amatų rūmai	520,00	0,00	150,60
46	VšĮ Ateities visuomenės institutas	0,00	54,00	54,00
47	Architektūros kokybės vystymo asociacija	0,00	650,00	650,00
48	UAB "Verslo MC"	0,00	115,00	115,00
49	UAB Apertum	0,00	1140,11	1140,11
50	UAB "Intelligent Creation"	0,00	2100,00	2100,00
51	UAB Login Conferences	0,00	90,00	90,00
52	Prancūzų institutas Lietuvoje	0,00	660,00	660,00
53	UAB "Eurointegracijos projektai"	0,00	73,00	73,00
54	VMI	0,00	40,55	40,55
55	O.Dūdonienė	750,00	0,00	217,22
56	UAB "Auditorių aljansas"	230,00	0,00	66,61
57	VšĮ "Ditmos projektai ir KO"	4230,00	0,00	1225,09
58	VšĮ Paramos vaikams centras	2500,00	0,00	724,05
59	VšĮ Trakų švietimo centras	300,00	90,00	176,89
60	UAB Architektūros projektų valdymas ir konsultacijos	0,00	320,00	320,00
61	UAB "Mokesčių žinios"	0,00	80,00	80,00
62	UAB "Nemuno slėnis"	0,00	40,00	40,00
63	Savivaldybių kontrolierių asociacija	0,00	120,00	120,00
	Regitra	-82,50	0,00	-23,89
64	VšĮ Paramos vaikams centras	0,00	0,00	0,00
IŠ VISO		148499,00	40607,72	83616,00

Tarnyba vertino mokymo paslaugų teikėjų pasiūlymus ir konstatuoja, kad toks mokymo paslaugų pasiskirstymas atitinka Lietuvos vidurkį, kuomet biudžetinės ir viešosios įstaigos moko kelis kartus daugiau valstybės tarnautojų negu kitų teisinių formų kvalifikacijos tobulinimo įstaigos

kartu paėmus¹³. Šios įstaigos rengia bendrąsias (įvadinio mokymo, administracinių gebėjimų ir pan.) ir specializuotus atitinkamos srities mokymo programas.

Visą būtiną informaciją apie 2014–2016 metų mokymo paslaugų teikėjus, mokymo rūšis, užsiėmimų temas, darbuotojų, tobulinusių kvalifikaciją, sąrašus bei mokymosi laikotarpį KMS Personalo valdymo skyrius nustatytais terminais ir tvarka perdavė Valstybės tarnautojų registrai.

Tarnyba nagrinėjo informaciją apie KMS valstybės tarnautojų dalyvavimą 2014–2016 metų mokymuose, siekdama įsitikinti, ar mokymų temos atitinka numatytąsias planuose, ar mokymai nedubliuojami, t.y., ar į tos pačios rūšies mokymus nesiunčiami tie patys valstybės tarnautojai. Nustatyta, kad:

- 2014 metais 318 valstybės tarnautojų išklause (dalyvavo seminaruose) 623 temas;
- 2015 metais 294 valstybės tarnautojai išklause (dalyvavo seminaruose) 492 temas;
- 2016 metais 345 valstybės tarnautojai išklause (dalyvavo seminaruose) 625 temas.

Taip pat nustatyta, kad KMS valstybės tarnautojams mokymai paskirstomi proporcingai ir racionaliai, dalyvavimo tos pačios rūšies mokymuose keletą metų iš eilės neužfiksuota. Pažymėtina, kad KMS Dokumentų valdymo, Teisės, Personalo valdymo, Socialinės paramos bei kt. skyrių vadovai ir specialistai dalyvauja ir tos pačios rūšies mokymuose. Vadovaujantis KMS Personalo valdymo skyriaus informacija, dėl besikeičiančių teisės aktų bei kitų svarbių veiksnių būtina tam tikrais atvejais darbuotojus siųsti į tos pačios rūšies mokymus.

Atlikus KMS valstybės tarnautojų, dalyvavusių mokymuose, KMS Personalo valdymo skyriaus administruojamų sąrašų peržiūrą, informaciją apie sutartis, sudarytas su mokymo paslaugų teikėjais bei mokymų temas, neatitikimų nenustatyta.

3. Dėl mokymų efektyvumo vertinimo

Lietuvos Respublikos teisės aktai reglamentuoja, jog tarnautojus į pareigas priimančys asmenys įstaigose užtikrina, kad visi įstaigos valstybės tarnautojai pasibaigus mokymui VATIS Savitarnos posistemėje užpildytų klausimynus apie mokymo kokybę. Pasibaigus mokymui ir Personalo valdymo skyriui įrašius pažymėjimo duomenis į VATIS, valstybės tarnautojams elektroniniu paštu atsiunčiama nuoroda į klausimyną apie mokymo kokybę. Valstybės tarnautojai privalo jį užpildyti per 5 darbo dienas nuo elektroninio pranešimo apie jo pateikimą VATIS Savitarnos posistemėje gavimo.

Atlikus duomenų, teikiamų KMS administracijos padalinių vadovų VATIS, analizę, pažymime, kad šis reikalavimas (galiojantis nuo 2014 metų) vykdomas, apklaustųjų mokymo

¹³ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2009-11-30 Valstybinio audito ataskaita „Valstybės tarnautojų mokymas“ Nr. VA-P-40-1-22

dalyvių skaičius, atsitiktine tvarka patikrinus 2014-2016 metų mokymų statistiką, sutapo su bendru mokymo dalyvių skaičiumi.

Tačiau Tarnyba pažymi, kad mokymo efektyvumui vertinti nepakanka tik statistinių anketų užpildymo ir informacijos vien apie dalyvių skaičių.

Nors Lietuvoje teisės aktais nenumatyta vertinti mokymo programų įgyvendinimo rezultatyvumą, t.y. vertinti, ką išmoko klausytojai, mokymo poveikį (naudą) valstybės tarnautojo veiklai, Tarnybos nuomone, mokymų rezultatyvumo vertinimas yra sudėtinė mokymo kokybės ir mokymo efektyvumo vertinimo dalis. KMS padaliniuose neatliekama darbuotojų mokymo naudingumo analizė, padalinių vadovai kartais net nepasiteirauja (paaiškėjo pokalbio metu su mokytiis siunčiamais darbuotojais), ko darbuotojai buvo mokomi, tarp skyrių ir padalinių visiškai nevyksta keitimasis informacija apie gerosios praktikos sklaidą. Kol kas vieno tarnautojo žinios toliau nėra skleidžiamos įstaigoje. Manome, kad būtina sukurti sąlygas išnaudoti visus šiuolaikiniame pasaulyje žinomus informacijos siuntimo ir kaupimo kanalus, *todėl rekomenduojame naudoti visas galimas priemones gerosios praktikos sklaidai.*

Neatliekant valstybės tarnautojų mokymo naudingumo analizės ir nevertinant mokymo rezultatyvumo neišnaudojamos visos galimybės efektyviau naudoti mokymams skirtas biudžeto lėšas.

Kaip teigiamą tarnyba pažymi tą faktą, kad patikrinimo metu Personalo valdymo skyrius ėmėsi konkrečių veiksmų dėl mokymų grįžtamojo ryšio, Administracijos viešajame diske (V:) įkėlę aplanką Kvalifikacijos kėlimas, Kompetencijų tobulinimas pagal Savivaldybės veiklos ir bendrąsias sritis bei laišku informavo darbuotojus kelti naudingą informaciją, gerąją patirtį iš mokymų, seminarų ir pan.

Patikrinimas atskleidė, kad nors valstybės tarnautojų mokymo organizavimas KMS atitinka visus formalius šiam procesui taikomus reikalavimus, asignavimai planuojami ir panaudojami, Tarnyba negali pasisakyti, ar skirti asignavimai mokymams buvo panaudoti efektyviai, nes dėl KMS padalinių vadovų nepakankamo įsitraukimo į darbuotojų kvalifikacijos kėlimo procesą mokymo efektyvumas nevertinamas, neatliekama darbo laiko sąnaudų ir mokymams panaudotų tiesioginių išteklių vertinimo analizė.

Rekomenduojame naudoti mokymo efektyvumo įvertinimo, darbo laiko sąnaudų ir mokymams panaudotų tiesioginių išteklių vertinimo analizę; tobulinti valstybės tarnautojų mokymo informacinę sistemą, padedančią ne tik kaupti duomenis apie mokymo poreikius, bet ir įvertinti mokymo efektyvumą, kurti mokymų programų efektyvumo vertinimo sistemą, kuri parodytų, kiek įgytų žinių darbuotojas panaudojo praktikoje.

Pažymėtina, kad tikrinimo metu KMS Personalo valdymo skyrius pateikė visus prašomus dokumentus nustatytais terminais ir pakankama apimtimi. Pokalbių su minėto skyriaus vadovais metu įsitikinome, kad iš esmės pritariama, jog gerai funkcionuojančiam modeliui sukurti reikia įgyvendinti kompetencijų sistemos idėją. Personalo mokymas turi padėti formuoti darbuotojų sisteminių mąstymą. Skyrius parengė ir pateikė mokymams skirtų asignavimų 2017 metams projektą Kauno strateginiam veiklos planui.

PATIKRINIMO IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

1. KMS darbuotojų mokymui 2014–2016 metais suplanavo ir skyrė apie 0,5-06 proc. valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui nustatytų asignavimų, tokiu būdu pasilaikydama Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo reikalavimo dėl valstybės tarnautojų mokymams skirtų asignavimų.

Rekomenduojame užtikrinti, kad mokymams skirtos lėšos sudarytų ne mažiau kaip 1 proc. ir ne daugiau kaip 5 proc. valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui nustatytų asignavimų.

2. KMS valstybės tarnautojų kvalifikacijos kėlimo planas yra tvirtinamas anksčiau nei pagrindiniai darbuotojų mokymo poreikio nustatymo ir finansavimo planai.

Rekomenduojame pagal poreikį tikslinti mokymų asignavimų dalį biudžete.

3. KMS tarnybinės veiklos vertinimo procedūros metu nustatomas mokymo poreikis nėra tikslus, padalinių vadovai netinkamai įsitraukia į valstybės tarnautojų kvalifikacijos kėlimo procesą, jų formuojami siūlymai nėra konkretūs, orientuoti į kompetencijų tobulinimą, aukštesnių rezultatų siekimą ir pan. Vien tarnybinės veiklos vertinimo procedūros metu nustatomas mokymo poreikis nėra tikslus ir neužtikrina vientisos valstybės tarnybos žmogiškųjų išteklių valdymo sistemos.

Rekomenduojame naudoti tarnautojo kompetencijos vertinimą, vadovaujantis parengtu Lietuvos valstybės tarnautojų kompetencijų modeliu, mokymo poreikio nustatymo tikslais atlikti KMS būtinų kompetencijų analizę ir parengti kompetencijų sąrašus.

4. KMS valstybės tarnautojų mokymo poreikių nustatymą, mokymo programų įvertinimą, mokymo organizavimą atlieka praktiškai tik vienas darbuotojas.

Rekomenduojame numatyti pakankamus žmogiškųjų išteklių resursus mokymo poreikio analizei, siekiant užtikrinti nuolatinį, sistemingą bei nuoseklų valstybės tarnautojų mokymo organizavimą.

Savivaldybės kontrolierė

Žana Gasparavičienė

Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos vyriausioji specialistė

Eglė Tamašauskaitė